

Posudek bakalářské práce Adama REJHY „Pamětní kniha zámecké kaple na Sychrově 1862 – 1867

Bakalářská práce Adama Rejhy, věnovaná primárně jedné ze sychrovských pamětních knih, obsahuje podstatně více, než by čtenář očekával podle jejího názvu. V jednotlivých kapitolách se autor nejprve věnuje majitelům Sychrova – francouzskému (bretaňskému) rodu Rohanů, dále dějinám zámku a zámecké kaple, a také sychrovským kaplanům a mezi nimi především pisateli analyzované pamětní knihy Josefu Němečkoví. To vše je „úvod“ ke klíčové kapitole o pamětní knize sychrovské kaple a k její regestové edici zařazené v příloze Rejhyovy práce. Tento stručný přehled struktury je ovšem nutné doplnit veledůležitým konstatováním, že ani jedna ze zmiňovaných kapitol, jež pojednání o pamětní knize (resp. pamětních knihách) předcházejí, není pouhou „výplní“, nýbrž výsledkem velmi solidně odvedené badatelské práce.

Rohanská kapitola v krátkosti shrnuje starší dějiny rodu v předrevoluční Francii. Zde jen postrádám větší počet odkazů na literaturu, z níž autor čerpal. A jen na okraj: nehovořil bych o jménech nejstarších Rohanů „v keltštině“, ale přesněji v bretonštině (*brezhoneg*), přičemž ovšem bretonština patří do skupiny keltských jazyků. Malá nepřesnost se autorovi vloudila také do vět, v nichž popisuje tažení Victora Rohana v roce 1805: *podářilo se mu dobýt řadu francouzských měst včetně Castelfranca* – zde se ale jedná pravděpodobně jen o neobratnou formulaci (Castelfranco Veneto není ve Francii, ale v Benátsku). Pasáže o prvních Rohanech v Čechách, o jejich postupném sžívání s domácím prostředím, o Kamilu Rohanovi a dalších generacích rodu jsou už zpracovány s velkou péčí a pečlivostí, jakkoli v této kapitole vychází většinou z literatury (doplněné ovšem poznatky z tzv. zámecké pamětní knihy).

Ani „sychrovská kapitola“, tedy především stavební dějiny zámeckého sídla a souvisejících budov, nezavdává příčinu ke kritickým připomínkám. Je současně zevrubná i přehledná, autor zvládl stavebně historickou terminologii, vyčerpal dostupnou literaturu (zvláště regionální) a leccos doplnil i z pramenů, pokouší se o vlastní řešení sporných otázek (např. toponymum Sychrov). Nepřekvapí, že speciální pozornost věnoval autor parku (snad také proto, že o něj určitou dobu jako zaměstnanec zámku pečoval) a ovšem také kapli, jejíž pamětní knihu zkoumá. Na tuto část práce organicky navazuje kapitola o sychrovských kaplanech a zejména zvláštní biografická kapitola věnovaná církevní kariéře a literární činnosti kaplana Němečka. K tomu bych jen položil otázku, zda jeho zájem o kult Panny Marie Dobré rady (z Genazzana) možno vysvětlit nějakými kontakty s augustiniánským prostředím, v němž se tento kult zvláště šířil?

Následně tedy přicházíme k jádrové kapitole věnované „Němečkově“ pamětní knize sychrovské kaple. Je zpracována velmi důkladně: Rejha nejprve klasifikuje pamětní knihy jako takové (v pramenovědné systematice), uváděje řadu zajímavých poznatků o jednotlivých typech pamětních knih a zejména farních pamětnic i s hojnými konkrétními příklady z regionu. Jeho úkol přitom neulehčil fakt, že sychrovské pamětní knihy představují určitou zvláštnost (nevíme ovšem, kolik podobných pramenů se ještě může v zámeckých knihovnách skrývat!), svým charakterem se většinou známých pamětních knih (farních, obecních, školních) do jisté míry vymykají. Situaci komplikuje navíc skutečnost, že existuje „vedle sebe“ reprezentativní zámecká pamětní kniha a pak několik pamětních knih kaple. Autor otázku poměrně přesvědčivě rozřešil. Zámeckou pamětní knihu zařadil na pomezí rodinné kroniky, pamětní knihy zámku a návštěvní knihy, zkoumanou pamětní knihu kaple pak definoval jako *konceptní a materiálovou knihu pro zámeckou pamětní knihu*, přičemž ovšem musel vzít v úvahu i to, že obsahuje zápisy týkající se duchovní správy a tím se blíží kronice farní. Jde tedy o hybridní pramen. Výborné jsou i pasáže o možnostech využití pamětní knihy, kde

zdůraznil přínos pro regionální literaturu (k níž ostatně sám přispěl dějinami obce Radimovice).

Velice přínosná je registová edice pamětní knihy kaple v příloze. Obsahuje celkem 240 zápisů, z nichž některé jsou uvedeny i v plném znění. Autor zpracoval dokonce rejstříky. Jen okrajově poznamenávám, že není úplně šťastná taková podoba (některých) zápisů, kdy je regist uveden slovy: „Obsahuje informaci, že ...“

Snad jediným rušivým momentem při čtení práce je skutečnost, že si autor občas nerozumí s češtinou. Potíže dělá rozlišování zájmen „jeho/svůj“ i koncovky přičestí minulého; pistole byly ostře „nabyté“; zápisy pravděpodobně nemají „vyšší literárně-historické ambice“, ale spíše literární ambice. Terminologicky nebo stylisticky nepovedené jsou formulace: „Miguel se stal spřízněný s Rohany“, „reminiscence nedávno vyhlášeného dogma“, z míst kde Kamil nebyl „pánem lovu“ (míněno zřejmě v cizích honitbách), rohanská „konzervativnost“. Schusslisten není možné překládat jako „seznamy zástřelů“, archaické slovo „čekanec“ bych nahradil čekatelem. První pád německých posesivních zájmen je Seine (resp. Ihre) Durchlaucht, nikoli „Seiner“ („Ihrer“). Ale to jsou jen drobné mráčky na jinak precizně odvedené práci.

Shrnuji tedy: Autor naplnil vrchovatou měrou zadání své bakalářské práce už tím, když zařadil, analyzoval a v regestech zpřístupnil sychrovskou pamětní knihu kaple z let 1862–1867. Nad rámec zadání pak velmi solidně zpracoval dějiny Rohanů v 19. století („objednavatelů“ pamětní knihy) a dějiny Sychrova a sychrovské zámecké kaple (kde pamětní kniha vznikla). Jeho bakalářská práce tak bezpochyby přesahuje požadavky na tuto kvalifikační práci kladené, a proto navrhuji, aby byla hodnocena stupněm výborná.

Doc. PhDr. Zdeněk Hojda, CSc.

6. 9. 2013